

rapport

International School Eindhoven

EINDRAPPORTAGE ADVIESRAAD ISE

Definitief advies en verder vervolg

Datum 30 maart 2016

Versie Definitief Concept

Opdrachtgever
Opgesteld door
Kenmerk

Advisory Board ISE
ir. A.F(Guus) Govaart
160330-GG

INHOUDSOPGAVE

COLOFON	3
VOORWOORD	4
MANAGEMENTSAMENVATTING	5
1 OPDRACHT ADVIESRAAD	7
1.1 Probleemstelling	7
1.2 Het te bereiken doel	7
1.3 Gewenst resultaat	7
1.4 Opdracht Adviesraad	7
2 HERIJKING UITGANGSPUNTEN	8
2.1 Grote groei leerlingenaantallen is een uitdaging	8
2.2 Visie op toekomst & positionering ISE	9
2.3 ISE als onderdeel van de Brainportregio	9
3 ONTWIKKELFASES INTERNATIONAL SCHOOL EINDHOVEN	11
3.1 Fase 1: Groei naar 1100 leerlingen	11
3.2 Fase 2: Groei van 1100 naar 1500 leerlingen	12
4 HOE NU VERDER	13
4.1 Afronding huidige opdracht	13
4.2 Openstaande uitdagingen	13
4.3 Adviesraad gaat verder	13

COLOFON

Leden van de Adviesraad:

Carlo van Kemenade (vz)	(Lid RvB en Chief Operational Officer DLL)
Angelique Appels	(Legal- and hostnation Advisor to the commander EATC)
Christian Badia	(Commander EATC)
Harry de Vos	(Senior Vice President HR WW ASML)
Hans Brouwhuis	(Sitemanager NXP)
Meine Stoker	(Voorzitter College van Bestuur SPVOZN)
Jack Mikkers	(Burgemeester Veldhoven, lid Stichting Brainport)
Jannie Visscher	(Wethouder Onderwijs gemeente Eindhoven)
Staf Depla	(Wethouder Economie gemeente Eindhoven)
Guus Hulshof	(Strategisch adviseur gemeente Eindhoven)
Bregje Kerssemakers	(Programmaleider Vastgoed gemeente Eindhoven)
Guus Govaart	(Projectleider ISE gemeente Eindhoven)

VOORWOORD

In april 2014 wordt de International School Eindhoven onder grote belangstelling op haar nieuwe locatie geopend. Het heeft uiteindelijk bijna 10 jaar geduurd om de nieuw/verbouw te realiseren. Inmiddels is de regio Eindhoven verrijkt met een gerenommeerde internationale school, die een stevige bijdrage (en voorwaarden scheppend!) levert aan de Brainport-regio.

De voormalige Constant Rebecque-kazerne is fraai gerenoveerd en getransformeerd tot een van de mooiste internationale scholen van Europa. Zij straalt daarbij de internationale allure uit die past bij de regio, mede dankzij de ISE, de provincie, de campusgemeenten, het bedrijfsleven en de ouders van wie de kinderen op die ISE zitten.

Het succes van de school, alsmede het succes van de Brainport, heeft er voor gezorgd dat, ondanks haar korte bestaan, de school nu al alle prognoses heeft overtroffen. Het aantal aanmeldingen is dusdanig groot, dat de noodzaak tot uitbreiding, die voorzien was voor 2023, nu al actueel is. Op dit moment kan een deel van de aanvragen al niet gehonoreerd worden. Dit draagt bij aan het totale tekort aan plaatsen in de regio en gaat ten koste van de aantrekkelijkheid van de brainport voor expats/ kenniswerkers wat direct wordt gevoeld door de bedrijven.

De snelle groei vraagt om een herijking van de oorspronkelijke scope voor de ISE. Als de kwantitatieve ontwikkelingen nu al sneller gaan dan verwacht, in hoeverre geldt dit dan ook voor de kwalitatieve en als dit nieuwe antwoorden geeft: welke additionele maatregelen dienen dan genomen te worden? En door wie? Om adequaat antwoord te kunnen geven op de bovenstaande vragen is in september 2015 de Adviesraad International School Eindhoven opgericht. Een adviesraad waar naast gemeenten en het schoolbestuur ook bedrijven en instellingen zijn genodigd. Deze Adviesraad heeft zich gefocused op de opgaven voor de ISE, vanuit de gegeven acute problematiek. Zij wenst echter te benadrukken dat het een regionale uitdaging is en dat met het invullen van de uitdagingen voor de ISE de Brainportregio nog voldoende uitdagingen heeft liggen.

Voor u ligt de definitieve rapportage van deze Adviesraad. In de rapportage wordt in hoofdstuk 1 kort de opdracht aan de Adviesraad uiteengezet, in hoofdstuk 2 staan de, door de Adviesraad herijkte, uitgangspunten geschetst die leidend zijn geweest voor de gedefinieerde ontwikkelfases. De verschillende ontwikkelfases worden in hoofdstuk 3 nader inhoudelijk toegelicht. De rapportage sluit met hoofdstuk 4 af met een doorkijk voor openstaande uitdagingen en de mogelijke rol die de Adviesraad daarin zou kunnen vervullen.

MANAGEMENTSAMENVATTING

De International School Eindhoven (ISE) groeit harder dan gedacht. Er is door het succes van de Brainportregio een grotere vraag dan vooraf was voorzien. Hierdoor is er een behoefte aan uitbreiding van de school. Deze uitbreiding was niet eerder voorzien dan in 2023 en geeft om die reden op dit moment uitdagingen ten aanzien van de daarvoor benodigde financiële middelen. Mogelijke oplossingen werden bemoeilijkt doordat het financiële model voor de businesscase voor de lopende exploitatie niet volledig bleek te kloppen.

Alhoewel de groei momenteel uitdagingen geeft is het juist de wens van de gehele regio om de Brainportregio succesvol verder te ontwikkelen. Een gezonde, succesvolle groei, en de randvoorwaarden daarvoor, vraagt om een breed perspectief waarbij de aantrekkelijkheid en verdere internationalisering van de Brainportregio op zowel onderwijs, cultuur, sport & economie wordt bekeken. In september 2015 is het initiatief genomen om een Adviesraad samen te stellen waarin de belangrijkste publieke- en private partijen voor de ISE zitting namen (kijk voor een overzicht van deze partijen bij 'Colofon') om met een bredere blik op de uitdagingen betere oplossingen te vinden.

De opdracht van de Adviesraad was zesvoudig:

1. Herijk de leerlingenprognoses op basis van de nieuwste inzichten;
2. Herijk de visie op de toekomst & positionering van de ISE;
3. Ontwikkel fases voor de uitbreiding van de school op basis van de opdrachten 1 & 2;
4. Denk mee in de financieringsmogelijkheden om die fases ook daadwerkelijk te realiseren;
5. Denk mee en adviseer op het verbeteren van de huidige bedrijfseconomische perspectieven van de ISE met betrekking tot de vastgoedexploitatie;
6. (Denk (op aanvraag en dus geen actieve rol!) mee in het komen tot een oplossing voor het haperende financiële model voor de lopende vastgoedexploitatie).

De werkzaamheden van de Adviesraad hebben tot de volgende resultaten geleid:

- a. De leerlingenprognoses zijn aangepast. De verwachting bestaat dat het nieuw opgestelde 'High' scenario de meest waarschijnlijke is. Dit scenario geeft aan dat er op relatief korte termijn (2020/21) al 1500 leerlingen verwacht worden;
- b. Er is een herijkte visie op de toekomst & positionering van de ISE. Groei van de ISE is zeer wenselijk omdat een brede maatschappelijke en economische ontwikkeling van de Brainportregio de meeste kans op succes geeft. Op het terrein van de ISE kan tot 1500 leerlingen gegroeid worden. Voor een verdere groei boven dit aantal zullen alternatieven ontwikkeld moeten worden;
- c. Er zijn twee ontwikkelscenario's ontwikkeld waarbij in 2 stappen van de huidige 850 plaatsen naar 1100 en 1500 gewerkt wordt;
- d. Er is overeenstemming over de financiering voor de 1^e ontwikkelfase, waarbij de school een overbruggingskrediet organiseert en de gemeente daarvoor garantstelling biedt. Voor de 2^e ontwikkelfase is nog geen financiering beschikbaar;
- e. Opdracht 6 is opgestart maar nog niet afgerond.

rapport

De belangrijkste opgaven zijn zodoende door de Adviesraad geadresseerd. Er blijken aanvullend nog uitdagingen te zijn om de ISE en daarmee vooral ook de Brainportregio succesvol verder te laten ontwikkelen. Zo zal de visie op de groei boven 1500 leerlingen nog verder moeten worden uitgewerkt, wordt er nog gewerkt aan het afronden van opgave 6 en zal de 2^e ontwikkelfase nader moeten worden uitgewerkt (inclusief financiering). Om die reden heeft de Adviesraad unaniem uitgesproken haar werkzaamheden voort te willen zetten.

1 OPDRACHT ADVIESRAAD

1.1 Probleemstelling

Internationaal georiënteerde bedrijven in de Brainportregio met een grote behoefte aan kenniswerkers geven aan dat zij direct en indirect problemen ondervinden door een tekort aan plaatsen op de International School Eindhoven. De leerlingenprognoses die de basis vormden voor de ontwikkeling van deze school zijn ingehaald door het succes van de Brainportregio en die van de school zelf. Hierdoor kunnen onvoldoende leerlingen geplaatst worden en kunnen bedrijven uit de Brainportregio onvoldoende zekerheden bieden aan buitenlandse kenniswerkers of expats. Dit heeft gevolgen voor de keuze van deze kenniswerkers of expats voor deze bedrijven, daarmee voor hun aantrekkelijkheid en succes en heeft daarmee in indirecte zin impact op de Brainportregio.

Een uitbreiding van de school tot 1100 leerlingen was pas in 2023 voorzien. Voor een directe uitbreiding zijn vooralsnog geen financiële middelen beschikbaar vanuit de gemeente. Voor een groei boven de 1100 leerlingen zijn zelfs helemaal geen middelen voorzien of beschikbaar. Een eventuele oplossing werd bemoeilijkt door een niet sluitende businesscase voor de huidige exploitatieopzet.

1.2 Het te bereiken doel

Met het samenstellen van een breed georiënteerde adviesraad werd het mogelijk om niet alleen de kennis & kunde van het bedrijfsleven te betrekken, maar deze ook te integreren met die van de (semi)publieke organisaties. Hierdoor is het niet alleen mogelijk om het meest reëel toekomstbeeld voor de ISE te schetsen, maar ook om oplossingen te vinden die breed gedragen worden en uitvoerbaar zijn.

1.3 Gewenst resultaat

Naast een helder beeld op de toekomstige situatie en de daarbij behorende mogelijkheden dient het resultaat eveneens op zeer korte termijn oplossingen te geven voor het huidige tekort aan leerlingenplaatsen op de ISE. De problemen worden immers nu al ervaren.

1.4 Opdracht Adviesraad

De Adviesraad dient de gemeente Eindhoven en de Stichting Primair en Voortgezet Onderwijs Zuid- Nederland (SPVOZN) te adviseren over een gezamenlijk te formuleren brede integrale visie op de Internationale School Eindhoven (ISE) en de Brainportregio, de groei prognoses betreffende het aantal verwachte leerlingen bij de ISE, de fysieke uitbreidingsmogelijkheden van de ISE met de daarbij behorende kosten. Daar waar mogelijk ondersteunt zij op aanvraag de gemeente Eindhoven en de SPVOZN in hun pogingen om het DBFMO contract te herzien.

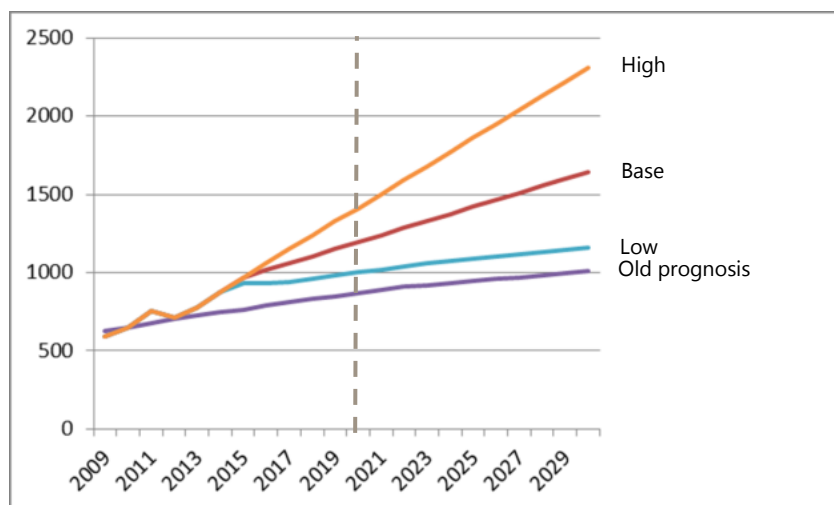
2 HERIJKing UITGANGSPUNTEN

2.1 Grote groei leerlingenaantallen is een uitdaging

Bij de ontwikkeling van de ISE is gerekend met een prognose van de leerlingenaantallen die op dit moment al niet meer overeenkomt met de werkelijkheid. De onderste lijn in grafiek 1 (Old prognosis = initiële prognose) gaat uit van een leerlingenaantal in 2016 van ongeveer 790. Op dit moment zit dit aantal al op 952.

De Adviesraad heeft gezamenlijk opnieuw gekeken naar de prognose leerlingenaantallen. Dit heeft geresulteerd in de drie scenario's die boven de Old prognosis staan (Low, High & Base). Alle scenario's hebben betrekking op zowel de leerlingenaantallen voor het Primair Onderwijs als het Voortgezet onderwijs. Van deze twee groepen is de stijging binnen het Primair Onderwijs het grootst.

Op basis van het scenario 'High' bedraagt het aantal leerlingen van de ISE in 2020 circa 1500. Dat zijn er ongeveer 500 meer dan in de oorspronkelijke ontwikkeling waren voorzien in 2043.

Grafiek 1: verwachte leerlingengroei Internationale School Eindhoven (bron: Internationale School Eindhoven)

Vanuit het scenario 'Base' zal het huidige tekort aan plaatsen voor leerlingen alleen maar verder toenemen. Bij scenario 'High' zal parallel aan het oplossen van het huidige tekort zelfs al nagedacht moeten worden over een aanvullende uitbreiding van de ISE om vraag & aanbod op elkaar afgestemd te houden. In de tijd daalt de zekerheid van ieder scenario. Voor scenario 'High' zijn de prognoses tot en met 2020 bijvoorbeeld redelijk hard, maar na 2020 niet. Om die reden zal regelmatig bekeken moeten worden of het aangehouden scenario nog reëel is.

Aanbeveling van de Adviesraad: Op dit moment, met de huidige economische ontwikkelingen, verwacht de Adviesraad dat scenario 'High' het meest

waarschijnlijk is, waarbij tot en met 2020 de voorspellende waarde van dit scenario hoog is.

De school voorziet duidelijk in een behoefte in deze regio. De groei van het aantal internationale kenniswerkers is sterk toegenomen, en de verwachting is dat deze trend zich de komende periode zal voortzetten. De Adviesraad houdt daarbij rekening met een stijging van 11% per jaar, gebaseerd op de onderzoeksrapporten van het Expat Centre.

2.2 Visie op toekomst & positionering ISE

De visie op de toekomst en positionering van de Internationale School Eindhoven is uitvoerig besproken. Daarbij is binnen de Adviesraad de volgende formulering overeengekomen (deze is integraal overgenomen en om die reden in het Engels gesteld):

'The International School of Eindhoven (ISE) is known for its high quality of international bi-lingual education, for children of International knowledge workers and expatriates ,in both Primary as well as Secondary education. The school is located on one campus with excellent school and sports facilities. The School's educational approach is internationally recognized through its CIS certification and by the New England Association for Schools and Colleges.

ISE is a Dutch International School. In order to support the growth of international knowledge workers in the near future the School will grow by 2020 to approximately 1,500 students. Further growth to approximately 2,000 students is foreseen for the period beyond 2020. This implies a collective felt ownership of all stake- en shareholders (e.g. the government, the province of Noord-Brabant, participating companies and SPVOZN). This approach will need constant reviewing in order to better balance the collective ownership.

1. ISE will set the standards for the future (becoming a Centre of Excellence) In Europe, and is therefore the leading international school in the Brainport Region
2. The Campus model is the preferred set up
3. With respect to public acceptance the school will be public & and privately funded
4. Develops its business model as future blue print
5. Develops a phased approach to foster the predicted demand of the future
6. Develops a business model for up to 1500 students
7. Envisions further growth in alignment with the 'High' scenario
8. Will be a knowledge centre for the Brainport Region
9. Will contribute actively on community building

2.3 ISE als onderdeel van de Brainportregio

De Adviesraad stelt nadrukkelijk vast dat, alhoewel de focus voor deze opdracht op de ISE ligt. De ISE zelf 'alleen maar' onderdeel is van een veel bredere context, namelijk de Brainportregio. De ISE is een belangrijke schakel, maar wel een van meerdere. Alleen als alle schakels adequaat geadresseerd worden kan het geheel succesvol zijn.

Ook zou meer de verbinding gezocht kunnen worden tussen de diverse schakels om elkaar te helpen allemaal succesvol te zijn. In dat kader helpt de ISE bijvoorbeeld bij diverse sociale projecten voor de regio (bijvoorbeeld in samenwerking met de Amerikaanse ambassade en PSV) en is de wens uitgesproken om de ISE meer in te zetten voor community building.

In het kader van die brede context wordt ook gewerkt aan een visie op het internationale onderwijs in de Brainportregio, een visie op internationaal MBO onderwijs en vindt afstemming plaats met de ministeries van OCW en Buitenlandse Zaken om nationaal beleid op internationaal onderwijs af te stemmen mede gezien de ontwikkelingen in de Brainportregio. De Adviesraad ziet het internationaal onderwijs verbreden (denk bijvoorbeeld aan mogelijk internationaal speciaal onderwijs (Stichting Speciaal Onderwijs en Expertisecentra)) en het reguliere onderwijs internationaliseren (de vraag naar internationaal onderwijs op MBO niveau (Summa College)). Op dit moment worden voor de internationalisering van het MBO in samenwerking met Summa voorstellen uitgewerkt in concrete plannen.

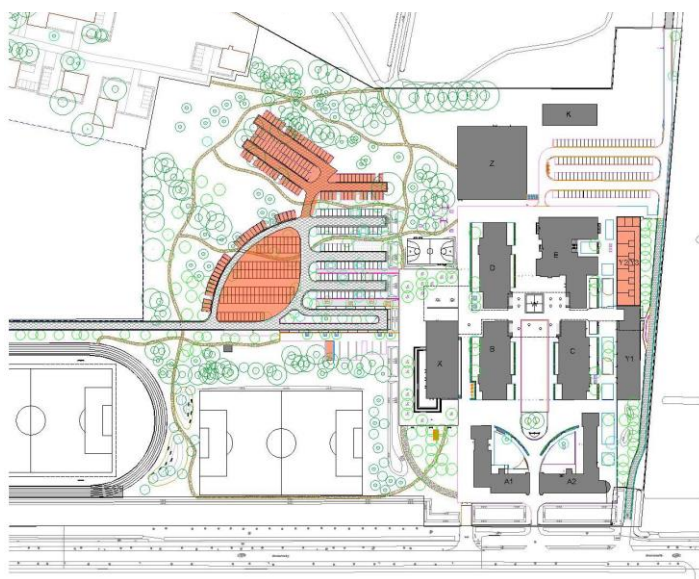
De gemeente Eindhoven werkt tot slot actief aan een zogenaamde 'Citydeal'. Daarbij wordt, in samenwerking met de andere grote gemeenten, een afsprakenkader voorgesteld aan betrokken ministeries. De Citydeal, zoals de gemeente Eindhoven deze voorstelt, richt zich in hoofdzaak op het versterken van het internationaal onderwijs in de Brainportregio. Door aanpassingen in de regelgeving voor internationaal onderwijs te vragen moet de ISE zelf, het MBO, maar ook het onderwijs in de breedte in de Brainportregio, beter in staat zijn om de onderwijsvoorwaarden te creëren die de Brainportregio nodig heeft.

3 ONTWIKKELFASES INTERNATIONAL SCHOOL EINDHOVEN

Met de bijgestelde leerlingenprognoses en aangescherpte visie heeft de Adviesraad een tweetal ontwikkelfases gedefinieerd voor de groei van de ISE tot in ieder geval 1500 leerlingen.

3.1 Fase 1: Groei naar 1100 leerlingen

Om de huidige groei te accommoderen en verder uit te groeien naar een leerlingaantal van 1100 leerlingen wordt de reeds geplande nieuwbouw Y2/Y3 versneld uitgevoerd. Daar waar ontwikkeling contractueel was voorzien in 2023 zal deze zo snel mogelijk worden opgestart. Deze 1^e ontwikkelfase zal 12 nieuwe schoollokalen en extra parkeerplaatsen geven. In onderstaande afbeelding (afbeelding 1) is te zien hoe deze ontwikkeling ruimtelijk voorzien is. Het aantal ingetekende parkeerplaatsen is indicatief en enkel bedoeld om de ruimtelijke mogelijkheden weer te geven.

Afbeelding 1: Nieuwbouw Y2/Y3

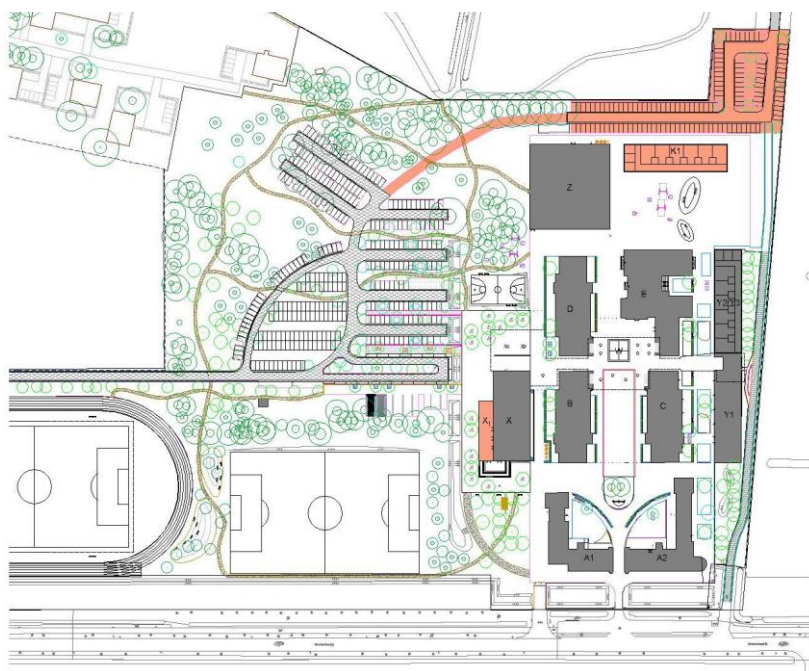
De ontwikkeling zal aan 250 leerlingen plaats bieden. De investeringskosten worden geschat op € 2.788.000,-- (bouw school + parkeerplaatsen) + € 348.000,-- (12,5% Onvoorzien) = € 3.136.000,--(ex BTW), waarbij bij snelle besluitvorming de ingebruikname in september 2017 moet plaatsvinden. Vanuit het bestemmingsplan zijn geen belemmeringen voorzien.

De gemeente heeft zich contractueel verplicht in 2023 tot maximaal € 2.800.000,-- miljoen euro (ex BTW) te investeren in de uitbreiding van de ISE. Om in 2016/17 te kunnen bouwen zal een overbruggingskrediet nodig zijn.

Aanbeveling van de Adviesraad: Het schoolbestuur zou voor de periode 2016/17 tot en met 2023 een overbruggingskrediet aan moeten gaan, met, indien mogelijk, een garantstelling van de gemeente om de kosten zo laag mogelijk te houden.

3.2 Fase 2: Groei van 1100 naar 1500 leerlingen

Om te groeien naar 1500 leerlingen wordt het huidige gebouw K gesloopt en vervangen door nieuwbouw K1 (zie afbeelding 2). Hiermee worden 18 lokalen toegevoegd om plaats te kunnen bieden aan 400 extra leerlingen. Daarnaast wordt nagedacht over een herinrichting van het parkeerterrein om mogelijk extra parkeerplaatsen te creëren.

Afbeelding 2: Nieuwbouw K1

De realisatietijd van deze 2^e ontwikkelfase wordt ingeschat op ongeveer 12 maanden. De kosten liggen beduiden hoger dan voor de 1^e ontwikkelfase: € 4.683.000,-- (ex BTW). De daarvoor benodigde financiële middelen zijn op dit moment niet beschikbaar. Afhankelijk van het verkrijgen van financiering en benodigde besluitvorming van diverse partijen zou deze 2^e ontwikkelfase gereed kunnen zijn in 2018. Vanuit het bestemmingsplan worden geen belemmeringen verwacht. Wel zijn voor alle voorziene ingrepen in deze fase vergunningen benodigd.

Aanbeveling Adviesraad: Onderzoek actief de financieringsmogelijkheden om deze uitbreiding te bekostigen. Betrek daarbij eventueel de leden van de Adviesraad Zij zijn bereid daar over mee te denken.

4 HOE NU VERDER

4.1 Afronding huidige opdracht

Met de voorliggende eindrapportage rond de in september 2015 samengestelde Adviesraad haar opdracht af. Zij heeft conform opdracht nogmaals kritisch gekeken naar de leerlingenprognoses, de visie voor de ISE herijkt en 2 ontwikkelfases gedefinieerd met daarbij aanbevelingen voor de financiering daarvan. Daarmee is een toekomstbestendig beeld gevormd voor de ISE, dat integraal is samengesteld en breed gedragen door zowel publieke- als private partijen.

Zij wenst echter wel te blijven benadrukken dat de plaatsingstekorten bij het opschrijven van deze eindrapportage nog steeds actueel zijn en op korte termijn vragen om, al dan niet tijdelijke, maatregelen. In dat kader hebben leden van de Adviesraad inmiddels diverse alternatieve ruimteoplossingen aan de ISE aangeboden.

4.2 Openstaande uitdagingen

Met deze heldere stip op de horizon is het werk echter nog niet gereed. Ook met het uitbrengen van de aanbevelingen van de Adviesraad zijn er nog openstaande uitdagingen:

1. Zowel de gemeente als de ISE wensen aanpassingen voor de huidige vastgoedexploitatie van het complex. Het huidige construct is te ingewikkeld in de praktische uitvoering en het vermoeden bestaat dat het ook duurder is dan noodzakelijk. ISE en gemeente Eindhoven trekken samen op om een herijking van het contract te bewerkstelligen. De Adviesraad heeft toegezegd daar waar gevraagd bij te staan met advies;
2. Een belangrijk onderdeel van de kosten van de vastgoedexploitatie zijn de kapitaalslasten. Het benodigde kapitaal is aangetrokken in een periode waarin de rentestand hoger was dan nu het geval is. Mogelijk is de BNG, als belangrijkste financier, genegen om mee te denken aan een herfinanciering indien bijvoorbeeld geen sprake is van 'Matched Funding'. Ook hier heeft de Adviesraad toegezegd daar waar gevraagd bij te staan met advies;
3. Er zal nog financiering georganiseerd moeten worden voor fase 2;
4. Er dient een visie ontwikkeld te worden voor het huisvesten van leerlingenaantallen wanneer de groei boven de 1500 uitkomt. Ook hier heeft de Adviesraad toegezegd daar waar gevraagd bij te staan met advies en mee te willen denken in eventueel benodigde tijdelijke of alternatieve huisvestingsoplossingen.

4.3 Adviesraad gaat verder

Op basis van onder andere bovenstaande uitdagingen heeft de Adviesraad zich opnieuw beschikbaar gesteld om, na het afronden van haar initiële opdracht, verder te gaan. De toegevoegde waarde van de Adviesraad, waarbij publieke- en private partijen samen uitdagingen oppakken, vraagt om een breder perspectief.

De (her)nieuw(d)e opdracht van deze Adviesraad zal nog uitgewerkt moeten worden met haar leden. In ieder geval zou deze Adviesraad adviserend moeten gaan optreden richting Stichting Brainport, ISE en gemeente Eindhoven en zich vooral richten op het verbeteren van het vestigingsklimaat voor internationale kenniswerkers door middel van internationaal onderwijs. Daartoe signaleert de Adviesraad trends en ontwikkelingen, en wisselt kennis en netwerken uit ten behoeve van de verbetering van het vestigingsklimaat voor internationale kenniswerkers. Daarnaast heeft de Adviesraad toegezegd actief mee te denken over financieringsmogelijkheden voor de openstaande uitdagingen. Het gedeelde belang is gelegen in het aantrekkelijk houden van het vestigingsklimaat in de Brainport-regio.

Omdat deze opgaven afwijken van de initiële vraag aan de Adviesraad zal nog actief verkend moeten worden of de huidige samenstelling van de Adviesraad optimaal is of dat hier mutaties in plaats dienen te vinden.